

Išeik į kiemą

Užupyje ir Paupyje

Neakivaizdinis
VILNIUS

Vilnius vaikams

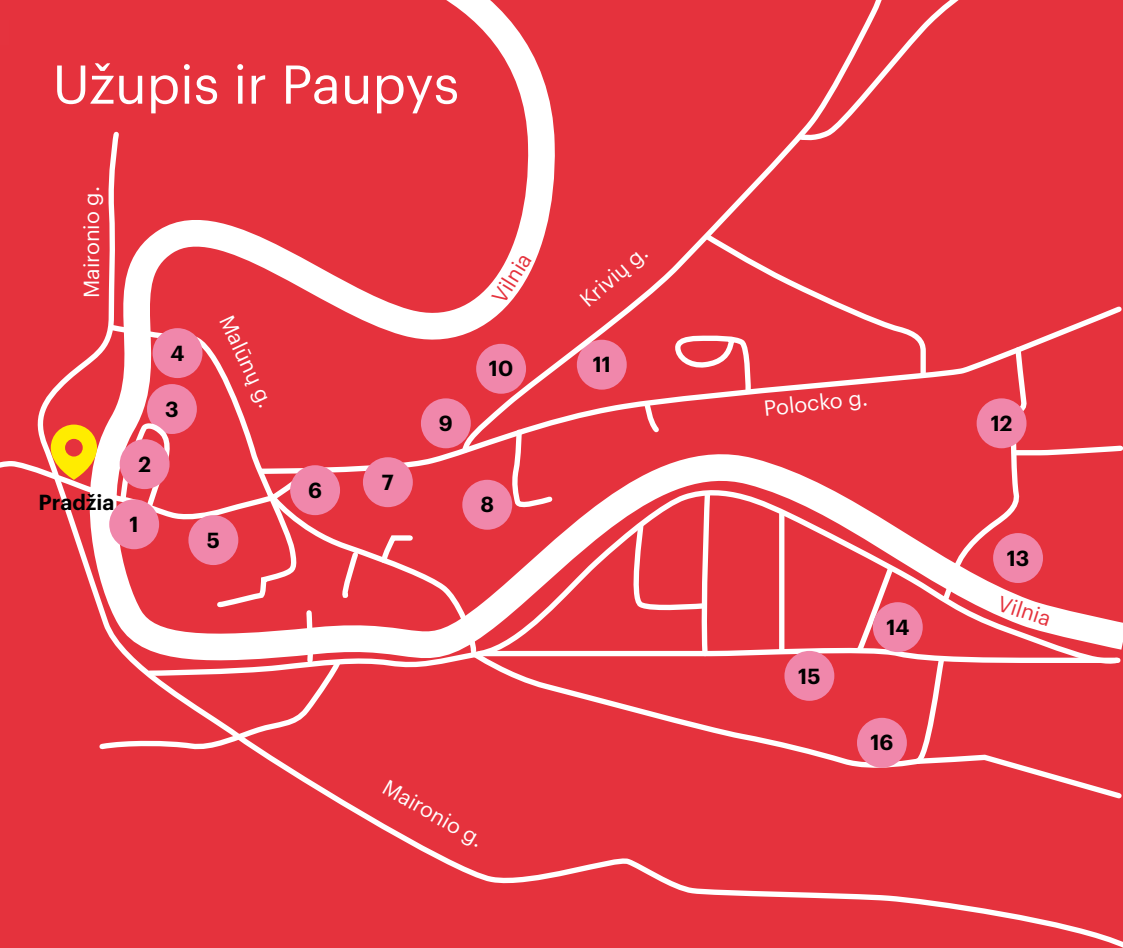

6–12 m.

1,5 val.

Užupis ir Paupys

„Išėik į kiemą“ – tai sekos žaidimas-kelionė po Vilniaus rajonus. Kiek daug įdomybių turi kiekviena gatvė, kiemas ar skveras! Leiskis į smagų nuotykį ir atskleisk savo pastabumą.

Šiandien išnaršyk Užupį su Paupiu ir rask juose pasislėpusias vietas bei jų istorijas. Sek šia knygute ir kiekviename puslapyje rasi užuominų apie taškus, kuriuos eidamas turėsi atrasti. **Pradėk nuo pagrindinio tilto į Užupį.** Smagių atradimų!

Pradžia

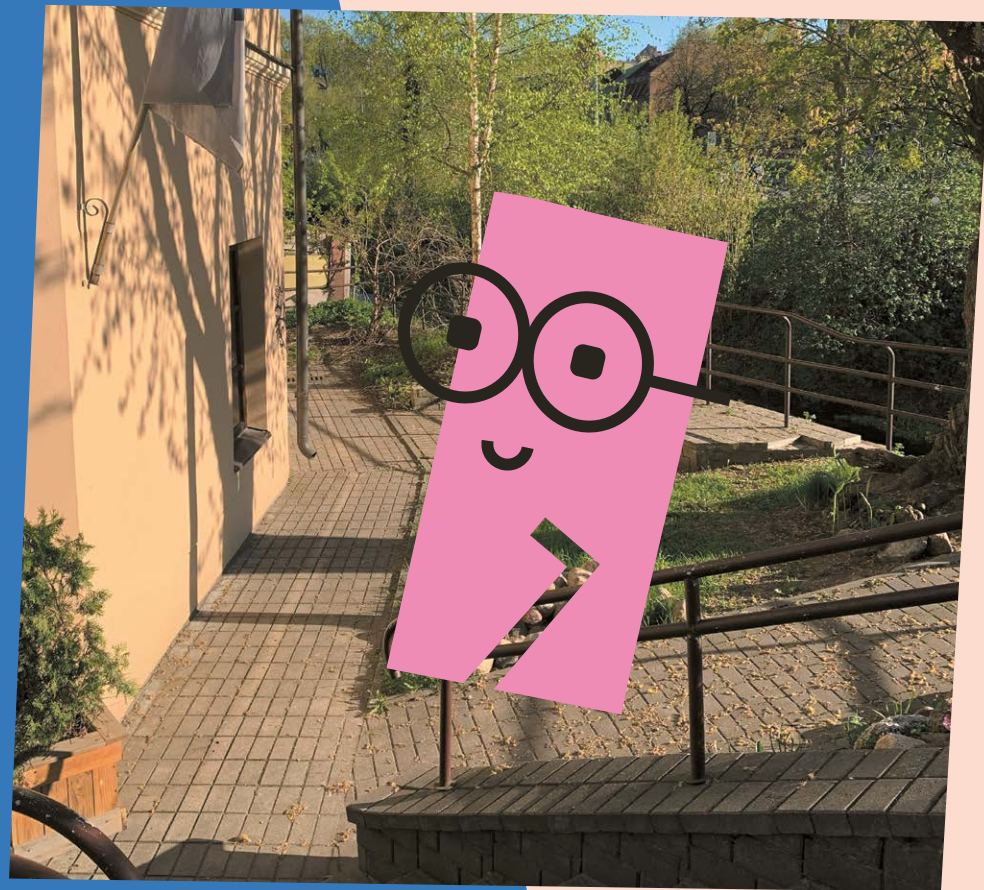
Maršruto pradžia – Užupio g. tiltas

**Pereik tiltą ir ženklą Užupio
respubliką. Dešinėje
„valstybės“ sieną žymi:**

- A žvejas
- B pasienietis
- C riboženklis

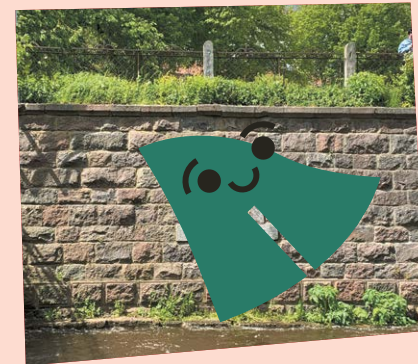

← 1 Už šio riboženklio prasideda unikali valstybė mieste, kurią 1998 metais įkūrė užupiečiai. Jie kiekvienais metais balandžio 1 d. visus kviečia linksmai švęsti „Neprigulmybės“ dieną. Tuo metu čia veikia pasienio kontrolės postai, todėl norint patekti į ją reikia pateikti dokumentus arba deklaruoti... sąžinės reikalus. Nors dažniausiai pakanka šypsenos ir geros nuotaikos.

2

Dabar atsargiai pereik į kitą gatvės pusę ir, nusileidęs akmeniniais laipteliais prie Vilnios, upėje pamatysi:

- A delfinus
- B originalias skulptūras
- C Neptūną

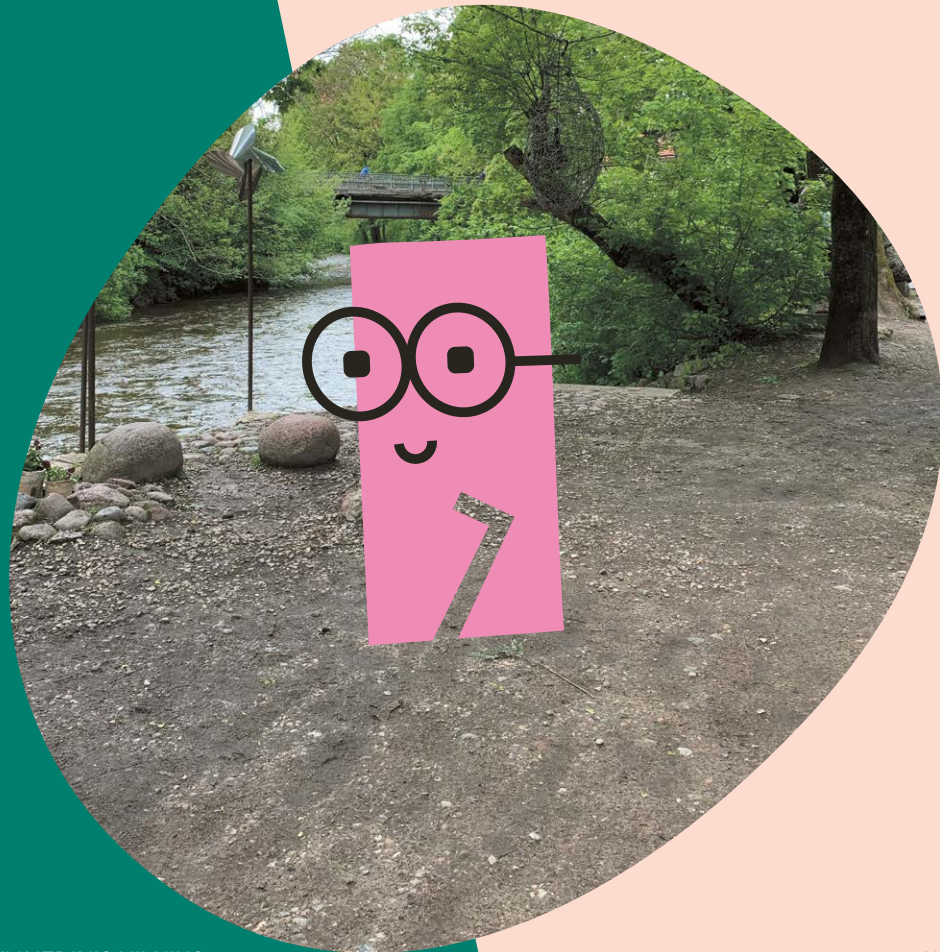

- ← 2 Užupis pilnas pačių netikėčiausių objektų. Po tiltu kabo „**Likimo sūpynės**“. Prieš srovę važiuoti bando A. Samogito „Dviratis“. Dar toliau Vilnioje stovi G. Divovo „Komendanto valandos bokštas“. O akmeninėje krantinės sienoje sėdi R. Vilčiausko „Undinėlė“. Sakoma, kad būtent ji į Užupį vilioja žmones iš viso pasaulio.

3

Toliau eik pagal Vilnios tėkmę, praeik kavinės terasą ir pakrantėje rasi skalbimo mašiną, kuri yra:

A	metalinė
B	senovinė
C	akmeninė

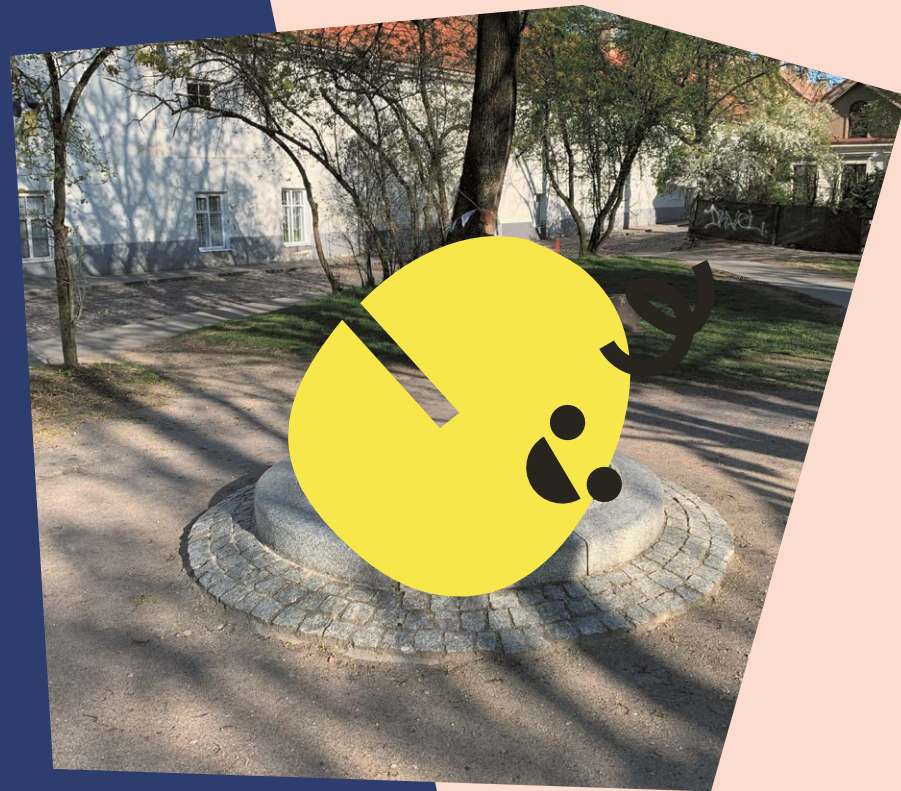

← 3 Juk sakėme, kad čia bus keistenybių, nes čia – „Užupio meno inkubatorius“. Menininko Artūro Maikštučio-Maksimiliano „Skalbimo mašina“ sukurta iš akmens. Ji primena, kad anksčiau žmonės didelių patogumų neturėjo ir drabužius skalbdavo tiesiog rankomis upėje.

4

Keliauk toliau upės kryptimi ir, kai išgirsi skambant varpelius, – stabtelėk. Apsidairyk ir nedidelio Tibeto skverelio viduryje pamatysi:

- A fontaną
- B mandalą
- C karuselę

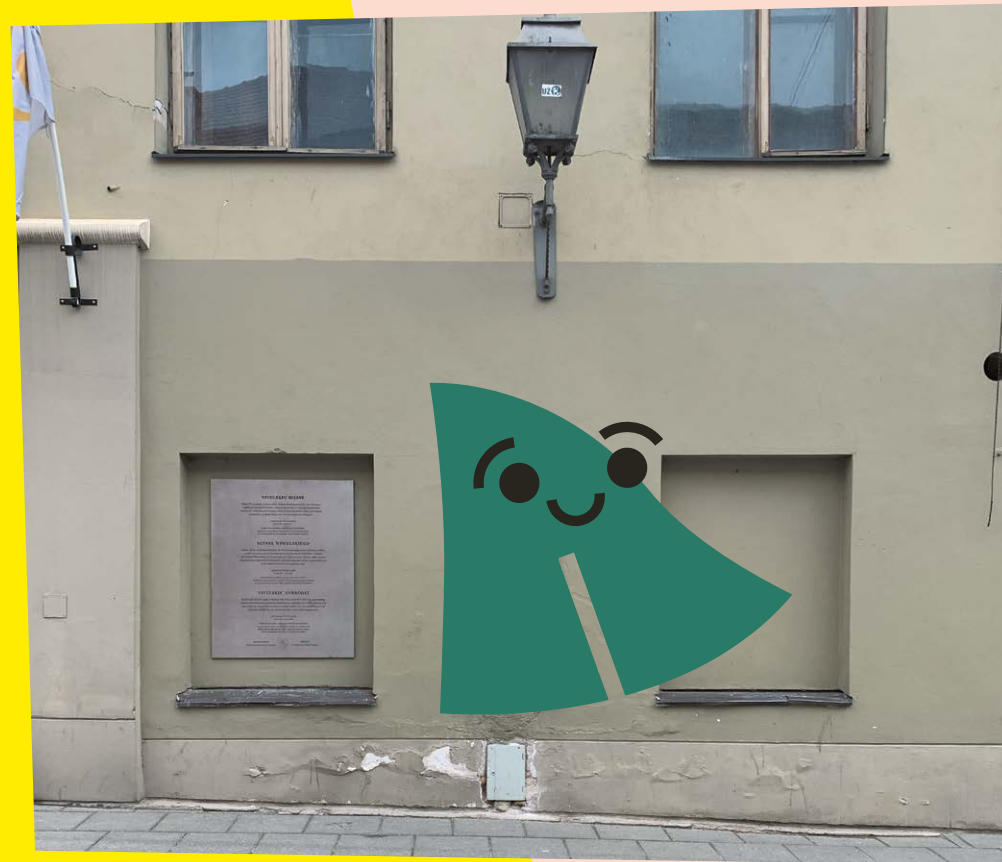

- ← 4 Akmens mozaikos technika atliktos „Mandalos“ autorius – skulptorius R. Sakalauskas. Pasak jo, mandala – šventas daiktas. Taip užupiečiai pagerbia tūkstantmečius gyvuojančią unikalią Tibeto kultūrą.

5

Kiemais, kad būtų įdomiau, grįžk į Užupio gatvę, nes ant 5-ojo namo sienos kabo:

- A riedučiai
- B milinė
- C ragai

- ← 5 **Bronzinė „Milinė“** skirta žymiam Lietuvos architektui ir skulptoriui A. Vivulskiui pagerbti. 1919 m. A. Vivulskis prisijungė prie savanorių būrio, gynusio miestą nuo artėjančių bolševikų. Žvarbią sausio 3-iosios naktį prie šio namo sargybos metu jis broliškai atidavė savo milinę kitam šalančiam savanoriui. Kilnus architektas pats peršalo ir po savaitės mirė.

6

Žingsniuok tolyn gatve ir, priėjęs trijų gatvių susikirtimą, pakelk akis. Ant kolonos pamatysi:

- A kiaušinį
- B karalių
- C angelą

- ← 6 **Tai yra Užupio centras.** R. Vilčiausko sukurtas „Užupio angelas“ pučia trimitą ir skelbia rajono atgimimą ir meninę laisvę. O istorija pasakoja, kad čia būta ir kiaušinio. Nespėjus atidarymo šventei pagaminti paminklo, vietoje jo laikinai buvo užkeltas kiaušinis. Jis dabar sėkmingai puošia Pylimo gatvės skverą.

7

Kilk aukštyn gatve ir, pamatęs save apskritame veidrodyje, pasidaryk tradicinę maršruto asmenukę.

Kryptis

Priėjęs šią arką, lįsk pro ją ir suk dešinėn.

8

**Kiemo gilumoje žvalgykis
paties mažiausio, bet labai labai
išdidinto dalyko:**

- A molekulės
- B skruzdėlės
- C adatos

- ← 8 Tik Užupyje mažiausia medžiagos dalelė gali virsti didžiausia. Blizganti scenografo M. Puskunigio molekulė sukurta Nacionalinės pažangos premijos proga.

Kryptis

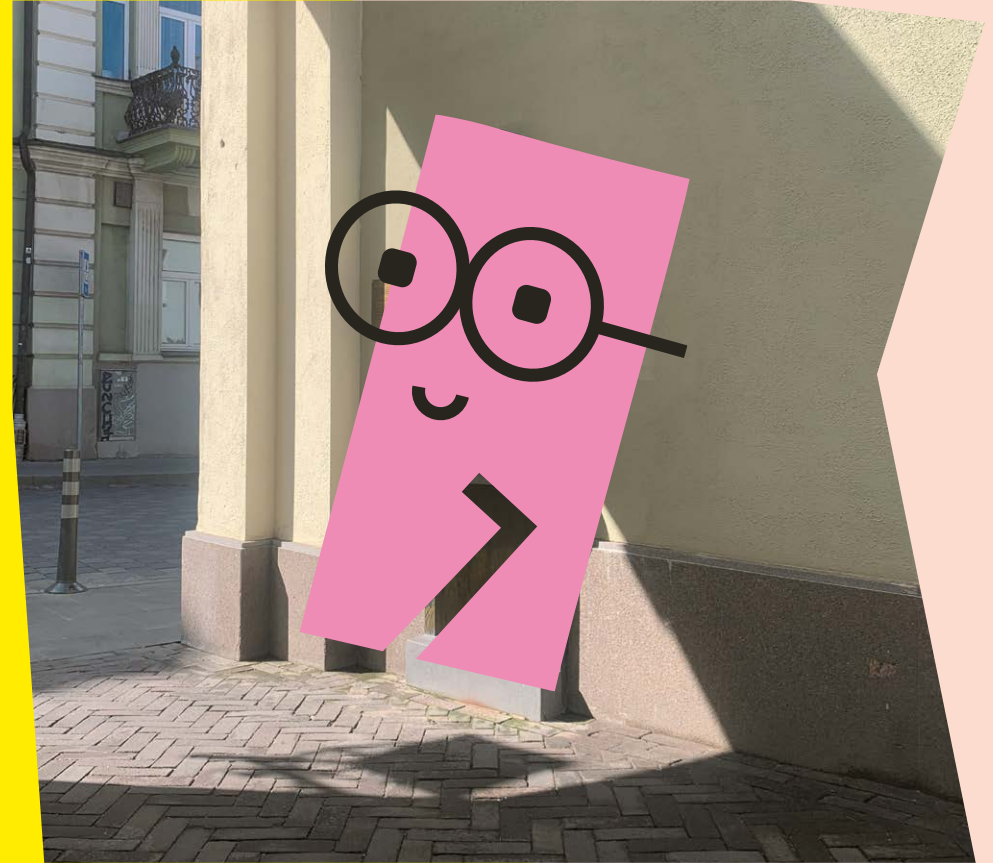
Vėl grįžk iki Užupio gatvės, pereik ją ir nerk į „Skersvėjį“.

9

Vos įžengęs į „Skersvėjį“, kairėje pusėje rasi:

- A vilką ir ožiukus
- B gražuolę ir pabaisą
- C Naminuką ir šaltinį

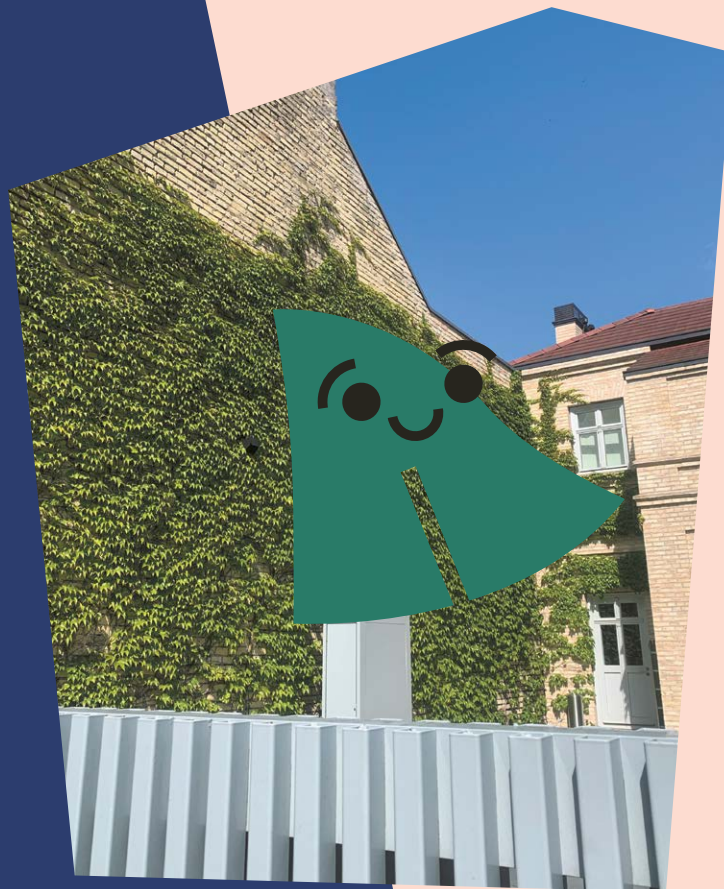

← 9 Tai „Skersvėjo“ Naminukas, kuris ilgą laiką tūnojo griuvėsiuose. Skersgatviui atgijus, jam vėl čia apsigyventi padėjo skulptorius T. Gutauskas. Iš tokios laimės, net šaltinis ištryško. Atsigerk ir tu, ir savo keturkojui duok. Tik neužmiršk pakutenti Naminukui bambos – jis mėgsta juoktis.

10

Grižk į Užupio gatvę ir eik ta pačia puse aukštyn, priėjęs dryžuotą tvorą, pasišokinėdamas dairykis į kiemą, kol pamatysi:

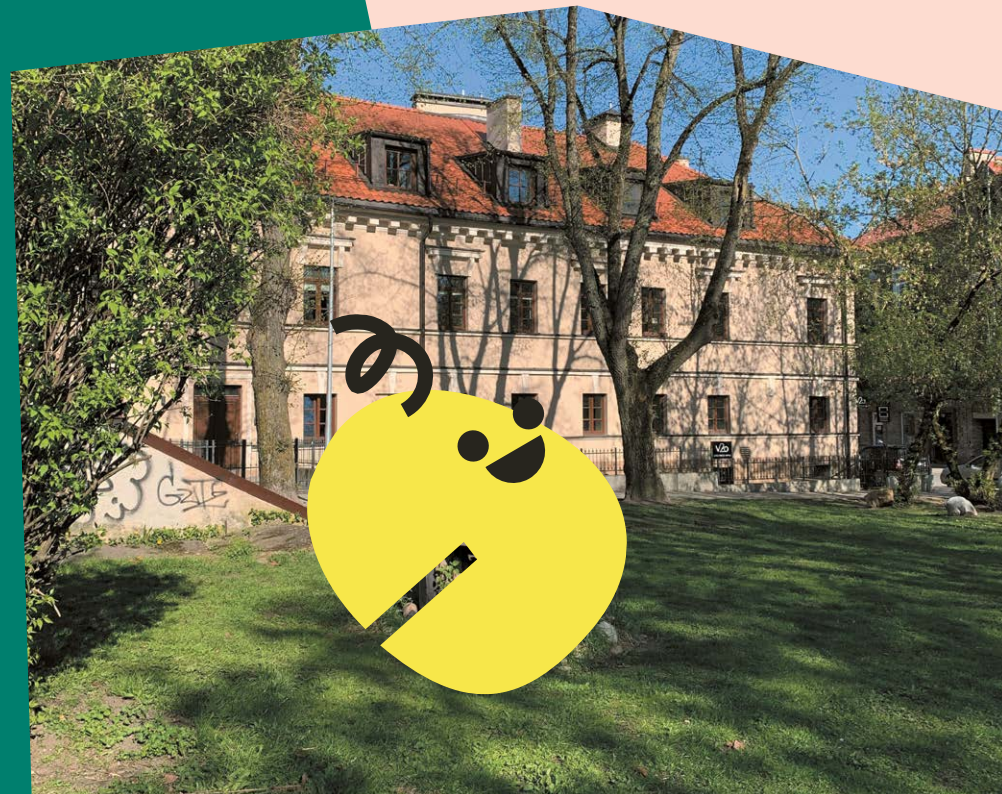
- A liūtą
- B klasioką
- C metalinį Rūpintojėlį

← 10 **Rūpintojėlis** – tai liaudies meno skulptūra, vaizduojanti susirūpinusį Kristų. Dažniausiai Rūpintojėliai skaptuojami iš medžio. Tačiau šis Rūpintojėlis iš geležies pažymi, kad čia esama Lietuvos meno pažinimo centro „Tartle“.

11

Atsargiai pereik gatvę ir pamatyk iš vejos kyšančią betoninę „roboto“ galvą.

- ← 11 Iš žemės išlindusi „roboto“ galva yra ventiliacijos anga. Sovietmečiu ji padėdavo „kvėpuoti“ po žeme esantiems rūšiams.

Kryptis

Rask ir paglostyk ant tvoros tupintį katiną, tada keliauk toliau – kur prasideda Žvirgždyno gatvė.

12

**Ten, kur prasideda Žvirgždyno
gatvės senasis grindinys, nuo senų
laikų stovi:**

- A kapinių sargas
- B vandens kolonėlė
- C gandrų lizdis

- ← 12 Ar norėtum atsinešti kibirą vandens iš lauko žiemą? O dar visai neseniai užupiečių namuose vanduo netekėjo iš čiaupų. Gyventojai kiekvieną dieną vandenį nešėsi iš tokių kolonėlių. Ir vietoje asfalto ar trinkelų pagrindinės gatvės buvo grįstos akmenimis, kaip šioje gatvėje.

Kryptis

**Palikęs kaštonus ir alyvas kairėje –
leiskis šiuo skersgatviu, kol kaip ant
delno pamatysi visą Paupį.**

13

**Nusileidai laiptais arba zigzagais?
Tako šalia Vilnios gale rasi:**

- A žaidynių aikštelę
- B cirką
- C baseiną

← 13 Nuėjote pusę maršruto, todėl nusipelnėte pailsėti.
Mažiesiems – laipynės, sūpynės, čiuožynės, o
tėveliams – suoliukai su vaizdu į Vilnelę pamedituoti.

Kryptis

**Dabar oficialiai ženkl į Paupį – seną
rajoną, naujai gražintą miestui, ir
judėk iki gatvės galo.**

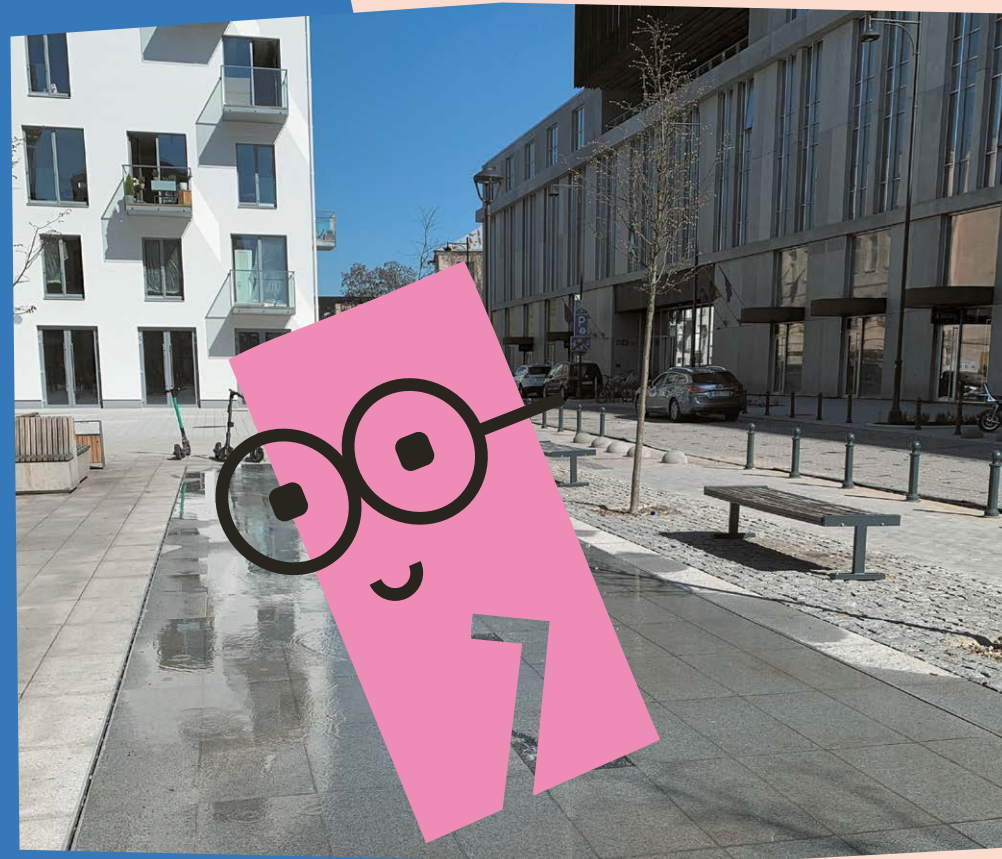

Naujasis Paupys – geriausių Lietuvos architektų sukurtas modernus rajonas. Vos prieš keletą metų didžioji šio rajono dalis buvo aptverta aklina tvora ir patekti į ją buvo neįmanoma – sovietmečiu čia veikė elektros skaitiklių gamykla.

14

Pasuk dešininę ir atrask iš žemės trykštančius:

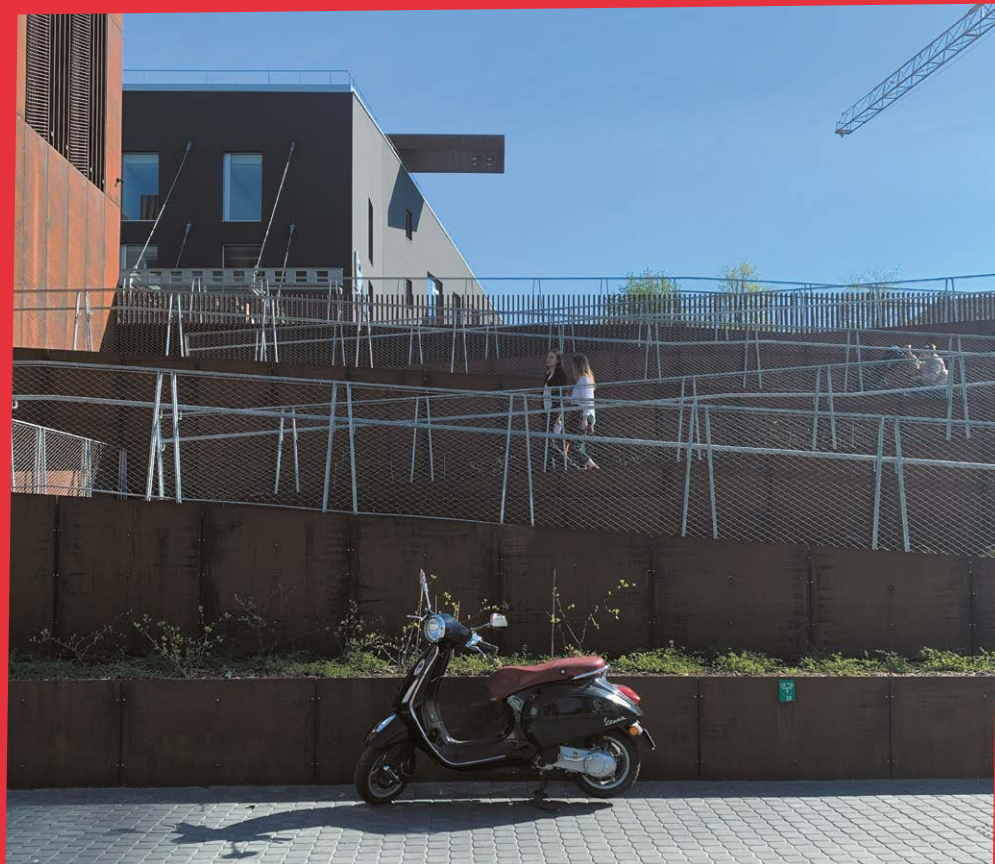
- A ledus
- B geizerius
- C fontanus

← 14 Paupys yra jaukus, nes jis tarsi atskiras nedidelis miestelis, kuriame pilna laisvalaikio zonų, žaidimo aikštelių, kavinukių ir smagių fontanų. Todėl karštą vasaros dieną atsigavinsite ne tik ledais iš šalia įsikūrusių kavinių, bet ir vandeniu, trykštančiu tiesiai iš šaligatvio.

Kryptis

Zigzagais kilk aukštyn.

15

**Ir pamatyk, kas pavaizduota
Paupio turgaus iškaboje:**

- A briedis ir lapė
- B vištelė ir gaidelis
- C antis ir žuvis

- ← 15 O koks miestelis be turgaus? Visada smagu pirkti skanėstus iš žmonių ir su jais paplepėti. Užsukite vidun – pasijusite tarsi botanikos sode, nes jo interjerą puošia net 1300 skirtingų augalų.

16

Paupys – tarsi atskiras miestelis, todėl atspėk, koks čia namelis:

- A nykštukų namas
- B kino teatras
- C traukinių stotis

← 16 Kino teatras „Pasaka“ skirtas visai šeimai. Ar žinojai, kad iki 3-iojo dešimtmečio filmai būdavo begarsiai, tačiau seansuose visada grodavo pianistai ar net visas orkestras, atliekantis muziką, iliustruojančią filmo vaizdus. Ir spalva į kiną atėjo pamažu. Pirmieji kino teatrai Vilniuje atsirado 1905 m., o 1931 m. sukurtas pirmasis lietuviškas pilnametražis filmas „Onytė ir Jonelis“.

Pabaiga

Užupiui ir Paupiui malonu, kad tu su jais susipažinai! Jau greitai tavęs lauks kiti Vilniaus rajonai ir jų istorijos. Iki!

**Neakivaizdinis
VILNIUS**

neakivaizdinisvilnius.lt
FB: Neakivaizdinisvilnius
IG: neakivaizdinis_vilnius

Projektą įgyvendino	Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Užsienio ryšių ir turizmo skyrius
Maršrutą sudarė	Andrius Jakučionis
Dizaino sprendimai	„The Critical“